

Minnesanteckningar för Miljö- och klimatrådet

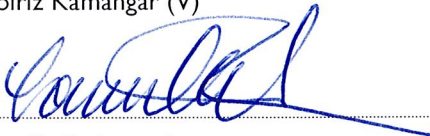
Tid Torsdagen den 23/5 2019, kl. 18-20

Plats Alceahuset, lokal Ruggen

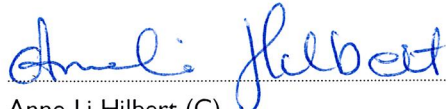
Närvarande Enligt bifogad närvarolista

Utses att justera, § 1 Golriz Kamangar (V)

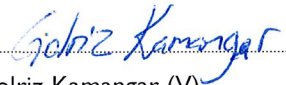
Sekreterare

Camilla Rydstrand

Ordförande

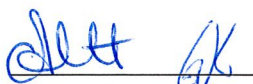

Anne-Li Hilbert (C)

Justerande

Golriz Kamangar (V)

Närvarolista

Parti	Ledamöter	Närvarande	Ej närvarande	Ersättare
C	Anne-Li Hilbert, ordförande	X		
M	Conny Söderström	X		
V	Golriz Kamangar	X		
	Representanter föreningar/byalag			
	Helena Wänerstrand, Naturskyddsföreningen Österåker	X		Maria Olausson
	Lennart Jöngren, LRF	X		
	Ingela Martinsson, Friluftsrådet i Österåker	X		
	Anne Rosbäck, STF Stockholm nordost		X	
	Anna Roslund, Österåkers scoutkår		X	
	Jonas Bergström, Företagarna i Täby Österåker	X		
	Björn Nordbeck, Trälhavets båtklubb		X	
	Joakim Jonsson, Österåkers sportfiskeklubb	X		
	Ian Höglund, Österåkers sportfiskeklubb	X		
	Tobias Andersson, Orienteringsklubben Österåker		X	
	Bo Hedenstedt, Österåkers hembygds- och fornminnesförening		X	
	(Marie Lönnqvist, Svenska kyrkan)		X	
	Övriga närvarande	Funktion		
X	Camilla Rydstrand	Vik Hållbarhetsstrateg		
X	Maria Lindström	Miljö- och hälsoskyddschef		
X	Gösta Bergman	Översiktsplanerare		
X	Martina Berg	Miljöplanerare		
X	Daniel Nygård	Planarkitekt		

 Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Mötets öppnande och val av justerare

Ordförande Anne-Li Hilbert öppnar mötet och hälsar alla välkomna.

MKR § 1

Val av justerare

Golriz Kamangar utses till justerare. Justering tisdag 28 maj kl. 15, MHE plan 3.

MKR § 2

Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs.

MKR § 3

Krisberedskap och Klimatanpassning

a. Klimatanpassningsåtgärder i planarbetet (Daniel Nygårds, Planarkitekt)

De klimatanpassningsåtgärder som vanligen hanterats är i första hand vattenrelaterade i form av hänsyn till skyfall, högre vattennivåer och behov av tillräcklig kapacitet för dagvattenhantering. När kommunen beställer underlagsutredningar tas numera hänsyn till förväntade klimatförändringar med exempelvis större variationer i nederbörd och kraftigare nederbörd.

Dagvattenhanteringen kan vara en stor utmaning för att få igenom en detaljplan. Det är svårt att krävställa i detaljplaneprocessen, och det finns behov av att utveckla lagstödet för detta. Principen är att fördröjning av dagvatten ska klaras inom den egna fastighetens gränser och inte hänvisas till annan fastighet. En detaljplan ska heller inte godkännas om genomförandet försämrar vattenstatus eller gör att miljö kvalitetsnormerna kan följas. Det som går att reglera i planen är typ av markanvändning och höjd för grundläggning. Verksamhetsområden med mycket hårdgjorda ytor är svårast att hantera. Helst hanteras dagvattenfördröjning genom infiltration och naturliga lösningar. Dammar är exempelvis en bra och effektiv lösning som fungerar som reningsprocess. För stora hårdgjorda ytor kan lösningen ofta istället bli anläggande av dagvattenmagasin. Dagvatten kan även vara ett problem i fritidshusområden då kraftiga avrinningsstråk kan bildas i vissa områden som riskerar att vattenfylla lågpunkter.

Ett annat område för klimatanpassning är risk för översvämning. Där ställs krav på lägsta höjdnivå för bebyggelse. För Stockholms län gäller 2,7 m över medelvattennivå. I vissa område, i t.ex. skyddad vik, kan minsta höjdnivå sänkas någon decimeter. Det pågår forskning hela tiden om vilka vattennivåer och marginaler som behövs i planeringen.

Vad gäller klimatanpassning till värmeböljor är det något som börjar komma mer och mer. Förr var det mest solstudier som genomfördes, men nu tas hänsyn till skuggning, beläggning och vegetation för att skapa bättre mikroklimat i planområdet.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Nu finns en VA-plan för kommunen inklusive en dagvattenstrategi med tydligare definierat ansvar för frågorna samt en viljeriktning för önskat läge. Planen finns snart på kommunens hemsida.

Fråga: Det tas ibland vatten från Smedbyån för bevattning, får man det? Maria L. bedömer att det är en fråga för länsstyrelsen, men kan återkoppla kring vad som gäller vid nästa råd.

b. Grundvattensituationen och vattenprovning (Maria Lindström)

Maria L. uppmärksammar rådet på att vi har extremt låga grundvattennivåer runt om i kommunen redan. Den aktuella grundvattennivån kan man följa på [SMHIs hemsida](#). Det är, eller kommer att bli problem, för många med egen brunn i sommar. Vilka som får problem beror på den unika brunnens förutsättningar. Tappställen finns på flera platser i kommunen för att de som fått problem inte ska vara hänvisade till flaskvatten. Det kostar inget, men eget kärl måste tas med. [Karta finns på kommunens hemsida](#). Det kommer även att finnas vattenkiosk för större verksamheter som behöver hämta vatten till djur, pool eller för spolning som man kan få tillgång till via Roslagsvatten. Det finns en hel del åtgärder som kan minska den egna vattenförbrukningen, se bifogad presentation.

När det är låga grundvattennivåer, eller vid skyfall, kan vattenkvaliteten i egna brunnar försämrast. Vissa kvalitetsförändringar kan vara av betydelse, se till att [provta vattnet](#).

c. Regional Vattenförsörjningsplan för Stockholms län (Maria Lindström)

Nu finns en gemensam [strategi för vattenförsörjning i Stockholmregionen](#). Många i regionen är beroende av Mälaren för sitt dricksvatten. Närmsta riktigt stora vattentäkt förutom Mälaren, om den slås ut, är Dalälven. Kommunstyrelsen i Österåker har ställt sig bakom planen som nu ska den arbetas in i planeringen.

Norrvatten var nära kapacitetstaket förra sommaren och nu när värmen kommit är problemet tillbaka igen. Viktigt att spara på vattnet och styra förbrukning till tid på dygnet då belastningen är lägre. En av planens målsättningar är att vattenförsörjningen ska kunna upprätthållas även om ett vattenverk är ur funktion i upp till en månad. I Österåker finns bra redundans i distributionen sedan ledningen från Brottby kom till.

MKR § 4

Tematiskt tillägg till Översiktsplanen (Gösta Bergman, Översiktsplanerare)

För ett år sedan berättade Gösta om arbetet med den nya översiktsplanen, som sedan dess har antagits. Under arbetet med översiktsplanen togs ett beslut att lyfta ut frågor om kust och skärgård och utveckla dessa genom ett separat tematiskt tillägg (TÖP). TÖPen ska vara vägledande för hur mark och vattenområden i kust och skärgården ska användas. Just nu pågår tidig dialog, vilket är det skede av processen då det finns som störst möjlighet att påverka innehållet. Projektgruppen genomför ett antal platsbesök för dialog mellan 6 maj och

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

30 juni. Det går också att inkomma med synpunkter via hemsidan, bland annat med hjälp av en karta där smultronställen och ställen att utveckla kan pekas ut och beskrivas.

Fråga: Österåkers sportfiskeklubb har bett om ett möte för att få bidra till TÖPen. De planerar en kartering av tillrinningsvatten och tänker att det kan docka in i arbetet med TÖPen. Gösta välkomnar det och återkommer.

Fråga: Hur har det gått med fiskevårdsåtgärderna vid Täljöviken? Det vore bra med återkoppling. Martina Berg meddelar att projektet är i slutfas, men återkommer om möjlighet till någon form av återkopplingsmöte.

MKR § 5

Grunda vikar

Genom ett samarbete mellan WFF, länsstyrelsen, skärgårdsstiftelsen och Stockholms Universitet drivs ett projekt som heter Biologisk mångfald i grunda vikar – förvaltning genom grön infrastruktur och biotopskydd. Projektet innebär bland annat att Länsstyrelsen erbjuder viss finansiering för kommuner att verka för att inrätta ett kommunalt biotopskydd och därmed stärka ett hållbart nyttjande av grunda kustekosystem. Samtal pågår om möjligheten för Österåkers kommun att delta i projektet.

Fråga: Österåkers sportfiskeklubb har lämnat underlag med förslag till nya fredningsområden till länsfiskekonsulenten på Länsstyrelsen. Man har kunnat se positiva effekter från sådana fredningsområden både vad gäller fisk och vattenmiljö. Kan den insatsen kopplas till projektet på något sätt? Gösta återkommer.

MKR § 6

Kalkfilterbädd Smedbyån

KF lämnade ett uppdrag 2015 att genomföra riktade åtgärder för att uppnå god ekologisk status i Smedbyån. Behovet är stort av att minska näringsläckaget. Vattenförekomsten har provtagits länge inom ramen för Åkerströmmen Vattenvårdssamverkan så man har en god bild av situationen. Utredning visade att fosforkoncentrationen ökar, och är mycket hög, innan kulvert varför åtgärd har prioriterats dit. Beslut togs om anläggning av kalkfilterbädd. Investeringsprojektet är precis färdigställt med hjälp av bidrag från Jordbruksverket. Ett delflöde leds till anlagd bädd med kalk (hyttssand) som fastlägger fosfor. Det är en relativt kostnads- och utrymmeseffektiv lösning som avskiljer ca 45 % av fosfor och även ca 15 % av kvävet. Det finns ytterligare förslag till åtgärder i form av en till bädd eller en damm närmare kulverten. Det påpekas att en damm kommer att ta brukad jordbruksmark i anspråk. Att ta bort kulverten kan också vara en tänkbar åtgärd.

Fråga: Vad består bädden av för material? Martina: Mestadels kalciumoxid. Bäddmaterialet kan återanvändas i jordbruket när bädden är mättad.

MKR § 7

Information om genomförda fiskevårdsåtgärder

Joakim Jonsson från Österåkers sportfiskeklubb berättade om klubbens genomförda och planerade fiskevårdsåtgärder. Klubben planerar att fortsätta med elfiske som påbörjades under 2018 i samarbete med sportfiskarna. På vissa bestämda mätsträckor kartläggs förekomst av framför allt örings-yngel. Kartläggning har gjorts tidigare men inte regelbundet. Klubben hoppas på bidrag för att kunna fortsätta. Förekomst av öring ger en bra indikation av statusen i vattenförekomsten. I Smedbyån är det skaplig förekomst tack vare 90-talets biotopvårdsprojekt.

Klubben har också fått pengar för att fortsätta jobba med biotopskyddande åtgärder i Smedbyån och kanske något ytterligare vattendrag. Man har också bett sportfiskarna kartera samtliga tillrinningsvatten för att få fram en fiskevårdsplan som man kan planera åtgärder utifrån under kommande år.

Utöver biotopskyddande åtgärder i tillrinningsvatten har man i samverkan med Österskärs tomtägarförening anlagt risvasar utanför havsbadet. Det blir ytterligare några i Täljöviken. Risvasar bildar ett slags konstgjort rev. Man binder ihop ris (gamla julgranar) och sänker ner relativt strandnära för att skapa en skyddande miljö för lek och uppväxt.

Stockholms stad har odlingar i Gålö som levereras ut runt om i länet. Den 8 maj sattes 3000 ettåriga öringar i Smedbyån samt lika många i Isättrabäcken.

Klubben berättar också om ett tillbud den 21 maj i år: En tillsynsman besökte Smedbyån och noterade en beläggning på stenarna som ligger på grusbäddarna som fiskeklubben gjort. Orsaken spårades uppströms till en pumpstation det läckte avloppsvatten ut i ån via ett bräddningsrör. Larmtjänst kontaktades och flödet stoppades. I närheten har klubben i oktober förra året anlagt ett lek- och uppväxtområde i ån efter rekommendation från sportfiskarna. Några dagar efter anläggandet hade fisken redan hittat dit. Ynglen från i höstas har i princip nyss kläckts. Vid ett sådant här utsläpp går syresättningen ner och hela årskullen riskerar att slås ut. Det öppnades extra flöde från Drängsjön efter händelsen i ett försök att rädda upp situationen, men det är oklart om det gav någon effekt. Smedbyån är kommunens viktigaste reproduktionslokalen för havsöring näst efter Loån. Hur kan dessa bräddningsrör tillåtas gå rakt ut i ån och uppmärksammades inget larm?

MKR § 8

Pågående arbete med Kemikalieplan

Punkten skjuts till nästa möte

MKR § 8

Kort information
Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

a) Representanter i rådet

Det har fattats ett generellt beslut för kommunens samtliga råd att vilka som ska vara respektive förenings representant i de olika råden ska framgå av ett styrelsebeslut i föreningen. Kopia på styrelsebeslutet skickas till camilla.rydstrand@osteraker.se

b) Afrikansk svinpest

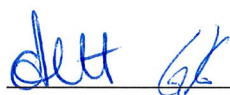
Information om Afrikansk Svinpest. En mycket smittsam och dödlig virussjukdom som drabbar tamgrisar och vildsvin som de senaste åren spridit sig i Europa. Viruset överlever länge i miljön och i kött från infekterade djur (även fryst). Det smittar inte till människa, men om matrester som innehåller virus, tex charkvaror, ges till grisar eller hamnar i naturen så att vildsvin kan få i sig dem, kan sjukdomen spridas till nya områden. Mer information finns på [Jordbruksverkets hemsida](#).

MKR § 9**Övriga frågor**

Angående ärendet om fiberläggning i Drängsjön: Undersökning verkar resultera i att denna typ av åtgärd inte krävde någon anmälan. Påpekas från fiskeklubben att det ändå vore önskvärt med uppmärkning så att man vet var fibern ligger.

MKR § 10**Datum för nästa möte**

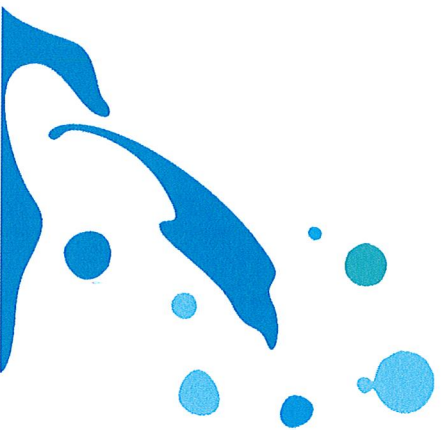
2019-09-26

Justerandes signaturer

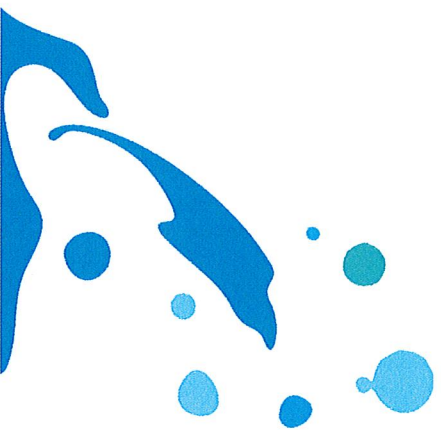
Utdragsbestyrkande

Grundvattensituationen och vattenproving

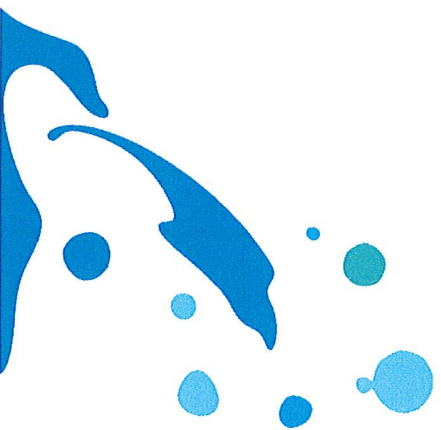
Tappställen för boende i Österåker med egen brunn

- Linanäs reningsverk, Ljusterö
- Ljusterö torg, Ljusterö
- Margretelund, pumpstationen vid Rödbosundsvägen/Trälhavsvägen
- Roslags-Kulla reningsverk på Skallbrovägen
- Solberga, pumpstationen vid Solbergavägen/Isättravägen
- Åkerstorp, pumpstationen vid Össebyvägen/Mönstringsvägen
- [Tappställen för boende i Österåker:](#)

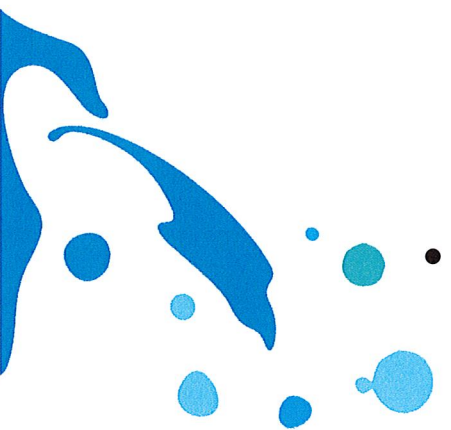
Tappställen för boende i Österåker

- På SMHI:s webbplats kan du se den aktuella grundvattennivån
- Vattenkiosk för större verksamheter

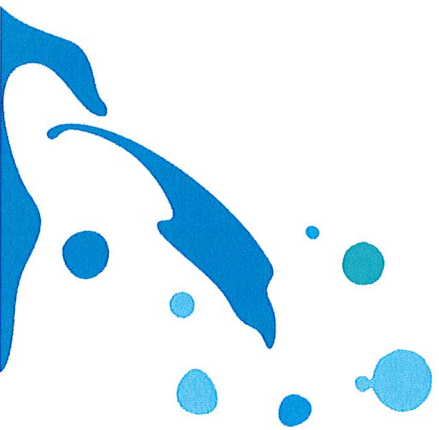
Tips på hur du minskar din vattenförbrukning

- Stoppa läckage. En droppande kran kan förbruka cirka 15 kubikmeter vatten per år.
- Diska och tvätta med fulla maskiner. Skölja inte disk under rinnande kran.
- Byt ut toaletter, gamla kranar och duschmunstycken till snålspolande varianter.

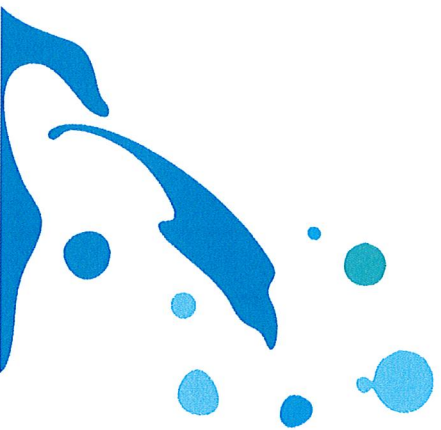
Tips på hur du minskar din vattenförbrukning

- Undvik att låta kranen i handfatet rinna när du rakar dig eller borstar tänderna.
- Tvätta bilen i biltvätt/tvätthall, inte hemma.
- Vattna inte gräsmattan med grundvattnen.
- Fyll inte pool eller badtunna med grundvattnen.

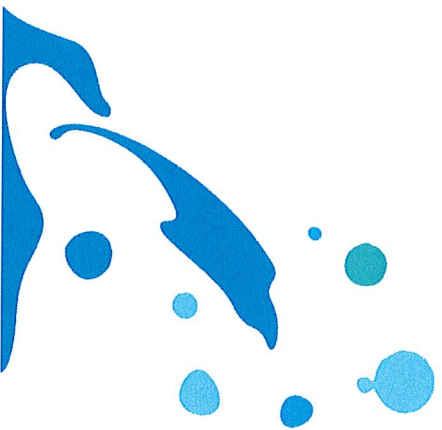

Testa ditt vatten

- Testa ditt vatten
- Särskilt viktigt vid låga grundvattennivåer

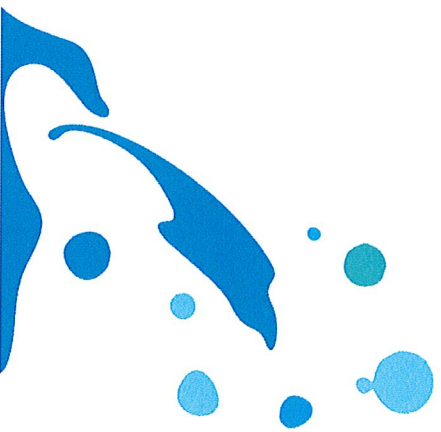

Regional vattenförsörjningsplan

Regionala vattenförsörjningsplanen

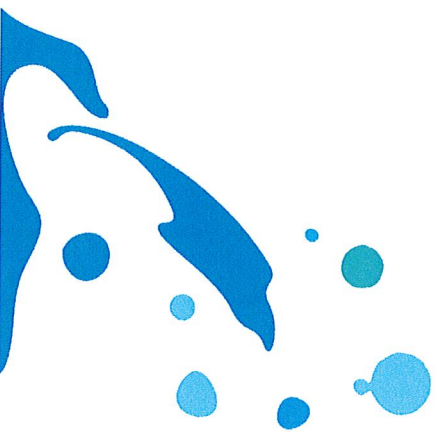
- Gemensam strategi för vattenförsörjningen i Stockholmsregionen
- Del av den regionala utvecklingsplaneringen
- Viktigt komplement till RUFS 2050

Storsthlns styrelse beslutade den 6 december 2018 att rekommendera kommunerna att ställa sig bakom den regionala vattenförsörjningsplanens mål och strategier och använda den som beslutsunderlag i planeringsprocessen.

Kommunstyrelsen fattade beslut den 18 mars 2019

Dnr: KS 2017/0361

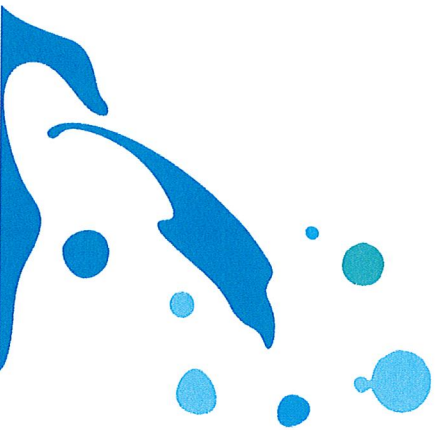
Syfte

- Redovisa var vattenresurserna och behoven finns – nu och i framtiden
- Redovisa hot och risker för vattenförsörjningen
- Ge förslag och rekommendationer för att säkerställa en hållbar vattenförsörjning i framtiden
- Ange och motivera vilka vattenresurser som ska prioriteras i samhällsplaneringen
- Utgöra underlag för kommunal planering
- Bidra till att uppfylla mål för miljö och folkhälsa
- Utgöra underlag för beslut som stimulerar fortsatt utveckling och tillväxt i länet

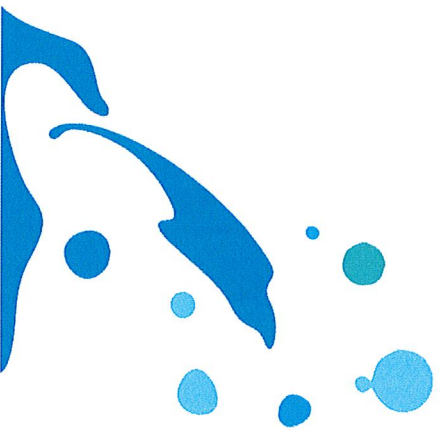
Målsättning

- Klara att ett vattenverk inte levererar under en månads tid
- Säkra de dricksvattenresurser som har störst betydelse för regionens framtida vattenförsörjning
- Säkra fungerande samverkansformer

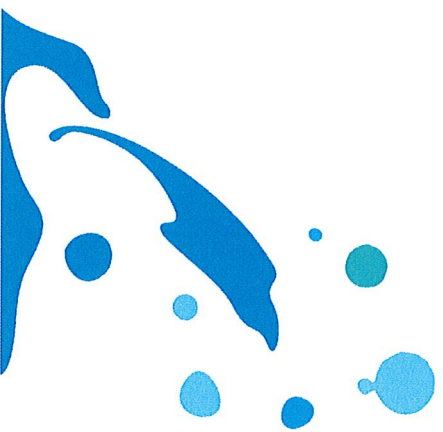

Strategiska insatser

- Nyttja Mälarens olika delar och säkra en ökad redundans.
- Stärka reserv- och nödvattenförsörjningen
- Öka robustheten i den tekniska infrastrukturen

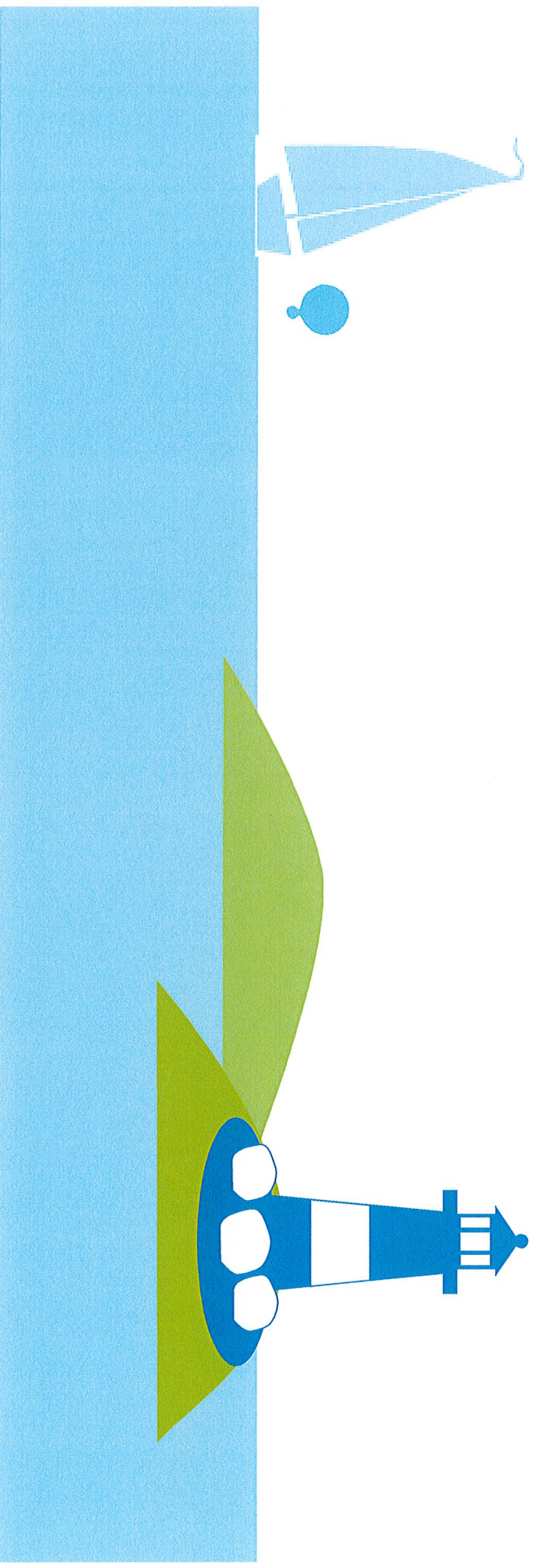
<https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/tjanster/publikationer/2018/regional-vattenforsorjningsplan-for-stockholms-lan.html>

TÖP – tematiskt tillägg

Till översiktsplanen 2040

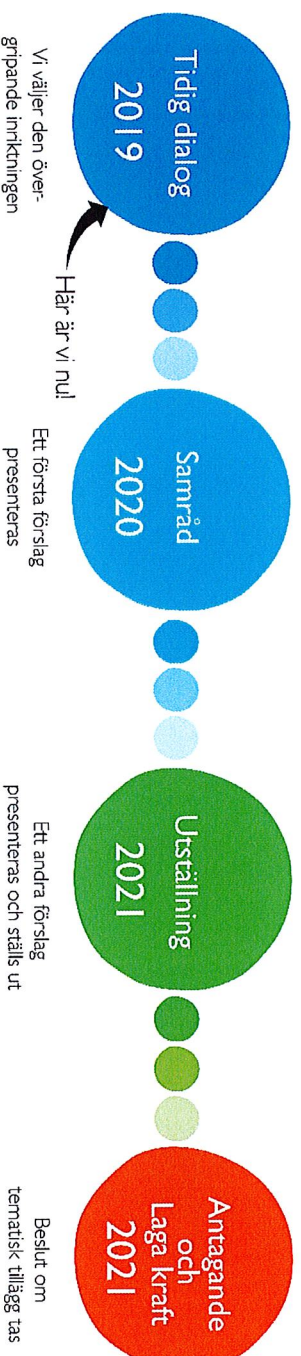
Vad är ett tematiskt tillägg?

- TÖP – tematiskt tillägg till översiktsplanen 2040
 - Behov av att fördjupa sig i kust och skärgårdsfrågor
- Ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av kust och skärgården
- Planen ska vara vägledande för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas
- Ska redovisa allmänna intressen, riksintressen samt ta hänsyn till nationella, regionala och lokala mål och utvecklingsstrategier
- Inte juridiskt bindande, aktualitetprövas i samband med översiktsplanen
- Ersätter översiktsplanen i de frågor som det tematiska tillägget fördjupar sig i.

Hur skapar man ett tematiskt tillägg?

PLANPROCESSEN

Tyck till!

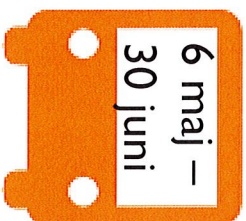

Kust och skärgårdsmolnet

När sker dialogen?

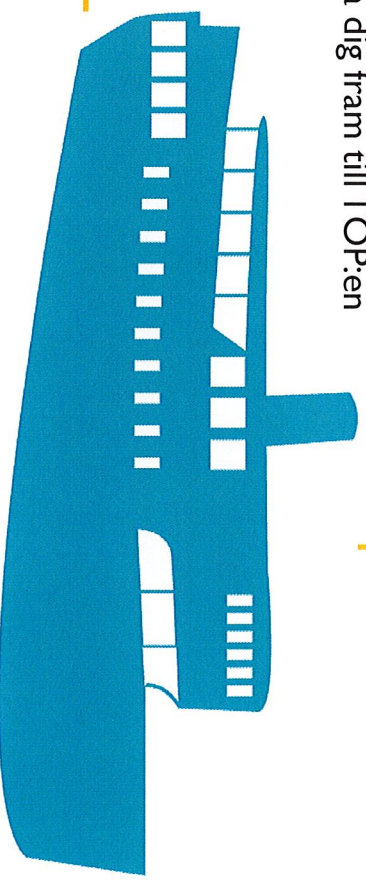
6 maj –
30 juni

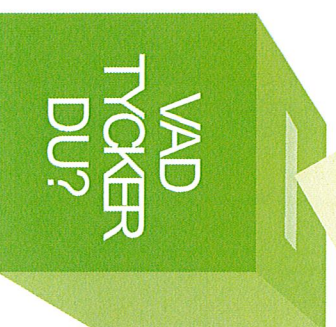
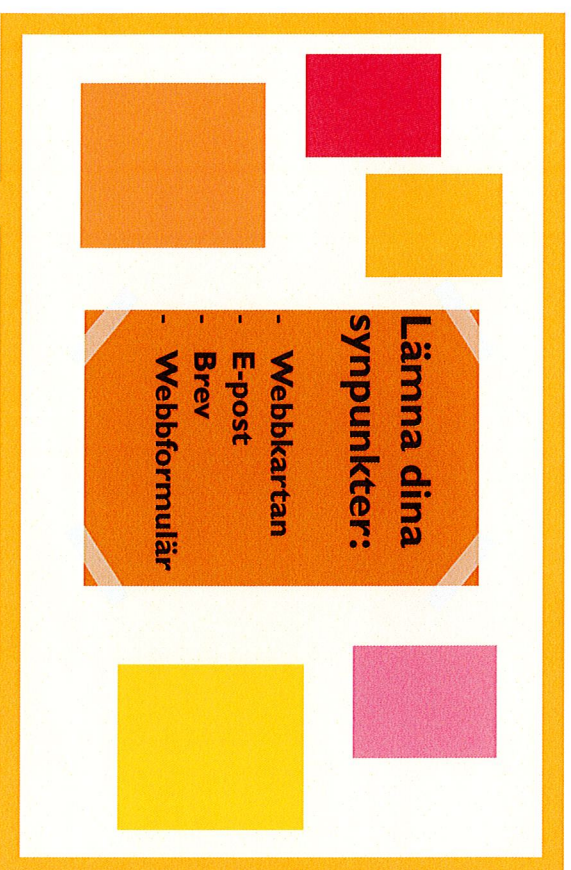

Turnéschema

10 maj	Åkersberga Centrum
11 maj	Österåkers idrottscentrum
23 maj	Skärgårdstad
24 maj	Ljusterötorp
25 maj	Ljusterötorp
14 juni	Linanäs & Åsättra
15 juni	Ingmarsö
28 juni	Edö & Örsö
29 juni	Finnhamn & Husarö

För mer information om exakta tider och mer detaljerad information om platserna besök gärna osteraker.se/osteraker2040 och klicka dig fram till TÖP:en

E-post: gosta.bergman@osteraker.se
Hemsida: osteraker.se/osteraker2040
Adress: Österåkers kommun, Hackstavägen 22, 184 86 Åkersberga

Information om Afrikansk svinpest

Afrikansk Svinpest är en mycket smittsam och dödlig virussjukdom som drabbar tamgrisar och vildsvin. De senaste åren har sjukdomen spridit sig i Europa. Viruset överlever länge i miljön och i kött från infekterade djur (även fryst). Det smittar inte till människor, men om matrester som innehåller virus, tex charkvaror, ges till grisar eller hamnar i naturen så att vildsvin kan få i sig dem, kan sjukdomen spridas till nya områden.

Att tänka på:

- Matavfall i sopkärlen, inte naturen
- Sprid information (skyltat vid grillplatser osv, viltvårdare informerade)
- Skydda tamgrisbesättningar från vildsvinskontakter
- Rapportera självdöda vildsvin

[Info Länsveterinär](#)

[Info Jordbruksverket](#)

